

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ล้วนมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจเป็นสำคัญ อีกทั้งแรงจูงใจอย่างเดียวกัน ยังทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมแตกต่างกันได้อีกด้วย (อารี พันธุ์ณี, ม.ป.ป., หน้า 179) แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ นอกจากความสามารถของนักเรียนแล้ว แรงจูงใจยังมีส่วนสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยเช่นกัน นักเรียนที่มีความสามารถสูงแต่ขาดแรงจูงใจในกวงเรียนก็อาจจะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนต่ำ สำหรับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จตอบได้คะแนนดี มักจะพบว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนรู้ แต่นักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ เช่น สอบได้คะแนนต่ำหรือสอบตก มักจะขาดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ มีอึดทนในทศน์ต่ำ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2548, หน้า 179-180) ซึ่งจะเห็นว่าแรงจูงใจของนักเรียนเป็นตัวผลักดันก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษาและจิตวิทยา ดังนั้นการค้นพบปัจจัยหลากหลายที่ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงของแรงจูงใจทางวิชาการจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ (Pintrich, 2003; Reeve, 2002; Ryan & Deci, 1999) แรงจูงใจทางวิชาการนั้นมีหลายแนวคิด และหลายจุดที่น่าสนใจ การขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นเพียงจุดสนใจเล็ก ๆ ของเหตุผลที่ว่าทำไมนักเรียนจึงไม่สนใจการเรียน แต่ที่สำคัญไปกว่านั้นคือจุดเล็ก ๆ นี้จะนำไปสู่การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงความสำคัญของแรงจูงใจทางวิชาการ (Snyder & Hoffman, 2002; Statistics Canada, 2002; Kidi & Harac-Kiewicz, 2000)

ปัญหาที่สำคัญของการเรียนการสอนที่มักพบคือ การที่นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่สนใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าเรื่องการเรียน จึงมักจะมีเรื่องดังกล่าวมากกว่าวัยอื่น ๆ (ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม, 2544, หน้า 253) ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากความเบื่อหน่ายทางวิชาการของนักเรียน การขาดแรงจูงใจจากกิจกรรมทางวิชาการ จากการศึกษาของกรีนเดมเมอร์ส และเพลลีย์เทียร์ (Green-Demers & Pelletier, 2003) พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนมากไม่มีความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานทางด้านวิชาการให้สำเร็จลุล่วงตามความต้องการของพวกเขาได้ จากงานวิจัยของลีเกอท์ กรีนเดมเมอร์ส และเพลลีย์เทียร์ (Legault, Green-Demers, & Pelletier, 2006) พบว่าการขาดแรงจูงใจทางวิชาการสามารถจะก่อให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจและไม่พอใจ ซึ่งเป็นสิ่งขัดขวาง

ผลงาน และความผาสุกในชีวิตของพวกเขาเอง อูมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 42) กล่าวว่า ช่วงวัยรุ่นการเรียนรู้เริ่มยากและต้องให้ความสามารถมากขึ้น นักเรียนหลายคนไม่สามารถปรับตัวได้ จึงเกิดปัญหาการเรียนตามมา นอกจากนี้วัยรุ่นยังเป็นระยะที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม เกิดขึ้นได้บ่อย และอาจทำให้ความบกพร่องทางการเรียนที่มีอยู่กลายเป็นปัญหารุนแรงได้ การช่วยเหลือวัยรุ่นให้เรียนดีจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพื่อเป็นการปูพื้นฐานการเรียนขั้นที่สูงขึ้น จากที่เด็กวัยรุ่นจำนวนมากขาดแรงจูงใจในการเรียนจึงทำให้ไม่อยากพยายาม ไม่อยากเรียน แต่หลายคนพยายามแล้วอย่างเต็มที่ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงทำให้หมดหวัง ท้อแท้ และขาดแรงจูงใจในที่สุด และเมื่อผู้เรียนมีลักษณะดังกล่าว การจูงใจผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่ครูจะต้องระลึกถึงอยู่เสมอในขณะที่ทำการสอน ครูผู้สอนจะต้องทราบว่าแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การเรียนเกิดประสิทธิภาพ คือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น หน้าที่ของครูผู้สอนที่สำคัญอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากการสอนคือการกำหนดแนวทางในการจูงใจผู้เรียนโดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่ขาดความสนใจในการเรียน ผู้สอนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถและเทคนิคต่าง ๆ ในการจูงใจผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น (ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม, 2544, หน้า 253)

จากทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory) ของเดซี และไรอัน (Deci & Ryan, 1985) พบว่าพฤติกรรมสามารถเกิดขึ้นได้ผ่านแรงจูงใจภายใน (ความพึงพอใจ และสิ่งที่น่าสนใจที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ) แรงจูงใจภายนอก (แรงจูงใจผ่านเครื่องมือ) และการขาดแรงจูงใจ (Amotivation) ซึ่งแรงจูงใจทั้งสามแบบนี้มีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกำหนดตนเองที่เกิดมาจากความต่อเนื่องของแรงจูงใจ โดยเฉพาะการขาดแรงจูงใจนั้นประกอบไปด้วยสภาวะที่มีแรงจูงใจเกิดขึ้นน้อยมาก พฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจภายในเป็นตัวแทนของพฤติกรรมที่มีการกำหนดตนเองสูงที่สุดเพราะเป็นการดำเนินการใด ๆ ตามความอิสระและด้วยความพึงพอใจ แรงจูงใจภายนอกเป็นการอ้างอิงถึงผลจากกิจกรรมที่ให้เหตุผลผ่านเครื่องมือ โดยปกติแรงจูงใจจากการกำหนดตนเองจะสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางบวกที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นของการรับรู้ ภายใต้แนวคิด และกระบวนการนำเข้าสู่ข้อมูล (Grolnick & Ryan, 1987) ก่อให้เกิดผลดีแก่ผลลัพธ์ทางวิชาการ และการสร้างแนวคิดทางวิชาการของตนเอง (Deci, Vallerand, Pelletier, & Ryan, 1991; Reeve, Bolt & Cai, 1999) รูปแบบของการกำหนดตนเองต่ำจากแรงจูงใจภายนอกมีความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ทางลบเช่นการเกิดภาวะซึมเศร้า ความหลงตัวเอง และอาการทางกายที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่าง ๆ

จากทฤษฎีการประเมินการรู้คิด (Cognitive Evaluation Theory) ของเดซี และไรอัน (Deci & Ryan, 1985) พบว่าขณะที่สภาพแวดล้อมไม่อำนวยความสะดวกให้เกิดทั้งการกำหนดตนเอง และความสามารถในการแสดงพฤติกรรม บุคคลนั้นจะเกิดการขาดแรงจูงใจในลักษณะของการไม่เอาใจใส่ ในการปฏิบัติพฤติกรรม ซึ่งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และสถานะของการรู้คิดอาจเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย สิ้นหวัง ซึมเศร้า และดูถูกตนเองในที่สุด ในสถานการณ์ที่เกิดการขาดแรงจูงใจสามารถอธิบายถึงการขาดความชำนาญในความสามารถ นั่นคือขณะที่บุคคลมีการรับรู้ ว่าตนเองไม่มีความสามารถจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามที่ตนเองปรารถนา ซึ่งโดยทั่วไปพบว่าบุคคลจะยอมรับผลย้อนกลับทางลบเกี่ยวกับผลงานต่าง ๆ เมื่อเกิดความล้มเหลว เรื่องนั้นซ้ำ ๆ หรือบุคคลจะเชื่อว่าผลลัพธ์ที่ได้นั้นมีค่าไม่แน่นอน

การขาดแรงจูงใจ เป็นลักษณะของพฤติกรรมที่มีการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่รู้ เหตุผลว่าเหตุใดจึงไม่สามารถปฏิบัติงานหรือภารกิจให้สำเร็จได้ การขาดแรงจูงใจสามารถนิยามได้จากสภาวะซึ่งบุคคลไม่สามารถรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่ปฏิบัติกับผลของพฤติกรรม ที่ตามมา (Deci & Ryan, 1985) การขาดแรงจูงใจในแต่ละบุคคลไม่สามารถทำนายจากผลของพฤติกรรม และไม่สามารถเห็นได้จากแรงจูงใจที่ซ่อนอยู่เบื้องหลัง การที่บุคคลมีความรู้สึกแตกแยก และโดดเดี่ยวจากการปฏิบัติกิจกรรม และมีความพยายามหรือพลังเพียงเล็กน้อยจึงเป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนือการควบคุม การขาดแรงจูงใจทางวิชาการมีความเชื่อมโยงถึงการช่วยเหลือตนเองในเรื่องการเรียนไม่ได้ (Learned helplessness) (Abramson, Seligman, & Teasdale, 1978) ในทางวิชาการการขาดแรงจูงใจมีความเกี่ยวข้องกับความเบื่อหน่ายและความไม่ใส่ใจในชั้นเรียน (Vallerand et al., 1993) ขาดการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การรับรู้ได้ถึงความรู้สึกเครียดที่เพิ่มขึ้นในโรงเรียนและขณะเรียนหนังสือ (Baker, 2004) และที่ร้ายแรงที่สุดคือความคิดที่จะหยุดเรียนกลางคันในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (Vallerand & Bissonnette, 1992; Vallerand, Fortier, & Guay, 1997)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยของลีเกอท์ และคณะ (Legault et al., 2006) พบว่าการขาดแรงจูงใจเป็นสภาวะที่บุคคลเกิดแรงจูงใจต่ำที่สุด การขาดแรงจูงใจเป็นการทำลายรูปแบบการกำกับพฤติกรรม ทำให้เกิดการละทิ้งความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการแสดงถึงสภาวะที่เกิดความรู้สึกห่างเหินและสิ้นหวัง การขาดแรงจูงใจนี้เป็นตัวแทนของระดับที่ต่ำที่สุดจากการลดลงอย่างต่อเนื่องของแรงจูงใจที่ไม่มีการกำหนดตนเอง ลีเกอท์ และคณะ (Legault et al., 2006) ได้ศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และการวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second-order Confirmatory Factor Analysis: Second-order CFA) เพื่อบ่งชี้ถึงการขาดแรงจูงใจของนักเรียนขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน พบว่าการขาดแรงจูงใจทางวิชาการประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value on Task) และการขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics) และทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลองค์ประกอบการขาดแรงจูงใจทางวิชาการข้ามกลุ่มระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง ปรากฏว่ารูปแบบของโมเดลระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิงนั้นไม่แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจผลจากการศึกษาของลีแกลท์ และคณะ (Legault et al., 2006) เพื่อศึกษากับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 5 ว่า นักเรียนมีองค์ประกอบ การขาดแรงจูงใจทางวิชาการเหมือนกับงานวิจัยของลีแกลท์ และคณะ (Legault et al., 2006) หรือไม่ โดยให้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second-order Confirmatory Factor Analysis: Second-order CFA) เพื่อยืนยันองค์ประกอบการขาดแรงจูงใจทางวิชาการ และตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการขาดแรงจูงใจทางวิชาการกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และขั้นตอนสุดท้ายใช้การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพหุ (Multiple Sample Analysis) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลการขาดแรงจูงใจทางวิชาการระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง ซึ่งผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการตรวจสอบ หรือสำรวจตนเองว่าเป็นแนวโน้มที่จะขาดแรงจูงใจทางวิชาการหรือไม่ และยังเป็นประโยชน์ต่อ อาจารย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการนำผลจากการศึกษาไปใช้สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนที่มีแนวโน้มที่จะขาดแรงจูงใจทางวิชาการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลการขาดแรงจูงใจทางวิชาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง

สมมติฐานของการวิจัย

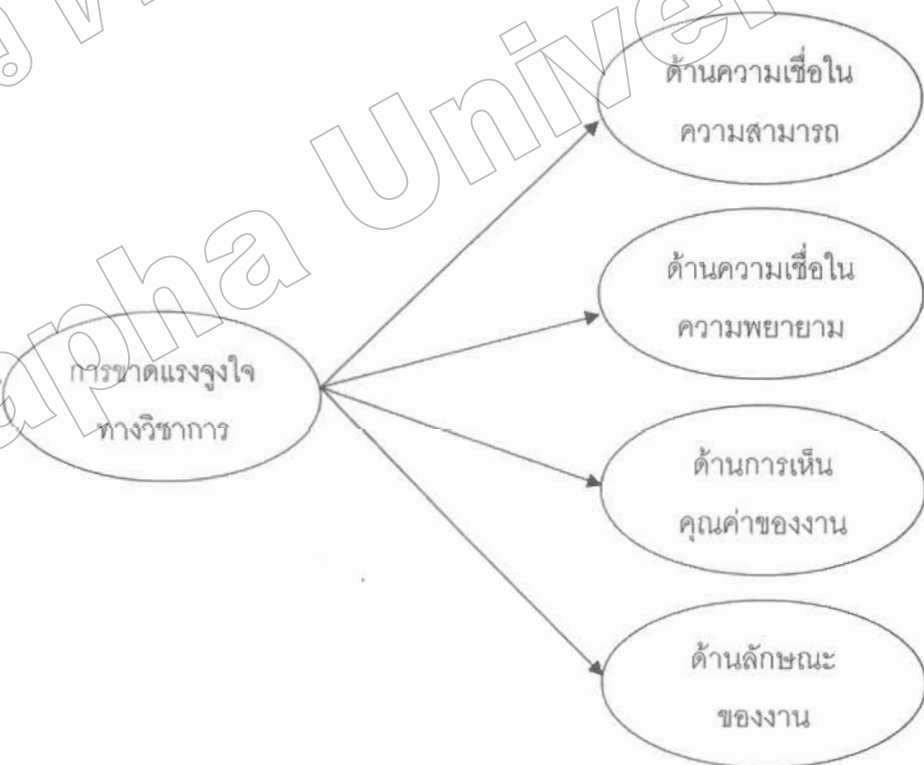
จากทฤษฎี การกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory) และทฤษฎีการประเมิน การรู้คิด (Cognitive Evaluation Theory) ของเดซี และไรอัน (Deci & Ryan, 1985) อธิบายไว้ว่า การขาดแรงจูงใจเป็นสภาวะที่มีการขาดของแรงจูงใจมากที่สุด การขาดแรงจูงใจเป็นการทำลาย รูปแบบการกำกับพฤติกรรมของตนเอง ทำให้เกิดการละทิ้งความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการแสดงถึงสภาวะที่เกิดความรู้สึกห่างเหินและสิ้นหวัง ซึ่งการขาดแรงจูงใจนี้เป็นตัวแทนของ ระดับที่ต่ำที่สุดจากการลดลงอย่างต่อเนื่องของแรงจูงใจจากที่ไม่มีการกำหนดตนเอง (Non-Self-Determination) จากแนวคิด และงานวิจัยของลีกัลท์ และคณะ (Legault et al., 2006) ที่ได้ทำ การทดสอบโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระบุไว้ว่าการขาดแรงจูงใจทางวิชาการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) การขาดแรงจูงใจ ทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้าน การเห็นคุณค่าของงาน (Value on Task) และการขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics) และเมื่อวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพหุ เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของ โมเดลองค์ประกอบการขาดแรงจูงใจทางวิชาการข้ามกลุ่มระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง ปรากฏว่า คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบหรือค่าความแปรปรวนร่วมขององค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง แสดงว่าการประเมินองค์ประกอบการขาดแรงจูงใจ ทางวิชาการข้ามกลุ่มระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิงนั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการวัด การขาดแรงจูงใจในการศึกษาครั้งนี้มีความตรงข้ามกลุ่มระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง ผู้วิจัยจึงนำ เครื่องมือของลีกัลท์ และคณะ (Legault et al., 2006) มาปรับปรุงเพิ่มเติมข้อคำถาม เพื่อศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 5 ว่ามีองค์ประกอบการขาดแรงจูงใจ ทางวิชาการเหมือนกับงานวิจัยของลีกัลท์ และคณะ (Legault et al., 2006) หรือไม่ โดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่าง โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพหุ เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบโมเดล

การขาดแรงจูงใจทางวิชาการมีความแปรเปลี่ยนข้ามกลุ่มระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิงหรือไม่ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value on Task) และการขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics)

2. การตรวจสอบรูปแบบโมเดลองค์ประกอบขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีความแปรเปลี่ยนข้ามกลุ่มระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง

โมเดลสมมติฐานองค์ประกอบขาดแรงจูงใจทางวิชาการ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลสมมติฐานองค์ประกอบเชิงยืนยันการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ได้องค์ประกอบที่สามารถใช้อธิบายการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างครอบคลุม
2. ได้แบบวัดการขาดแรงจูงใจทางวิชาการที่สามารถนำไปใช้วัดการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีแนวโน้มขาดแรงจูงใจทางวิชาการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรงจากราชการที่ 5 จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ตราด นครนายก สมุทรปราการ ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว จำนวน 78,914 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรงจากราชการที่ 5 ที่ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จากประชากร 2 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี และระยอง จำนวน 800 คน
3. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาองค์ประกอบการขาดแรงจูงใจทางวิชาการ 4 ด้าน ได้แก่
  - 3.1 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs)
  - 3.2 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs)
  - 3.3 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value on Task)
  - 3.4 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การขาดแรงจูงใจทางวิชาการ (Academic Amotivation) หมายถึง การขาดความต้องการความสำเร็จด้านวิชาการ โดยขาดความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะทำงานสำเร็จดังที่ตั้งใจไว้ได้ รับรู้ว่าการสำเร็จด้านวิชาการไม่ได้เกิดจากความสามารถ และความพยายามของตนเอง ไม่ให้ความสำคัญกับงานที่ได้รับมอบหมาย และเกิดความเบื่อหน่ายเมื่อต้องปฏิบัติงานหรือกิจกรรมทางวิชาการที่ไม่น่าสนใจ สามารถวัดได้จากแบบวัดการขาดแรงจูงใจทางวิชาการ ที่

ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของลีเกิ้ลท์ และคณะ (Legault et al., 2006) ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) หมายถึง การที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถ ได้แก่ ความเชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถ ในการปรับวิธีการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมทางวิชาการที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ ประเมินความสามารถด้านวิชาการของตนเองว่าอยู่ในระดับต่ำ คิดว่างานด้านวิชาการเป็นเรื่อง ยาก ทำให้เกิดการแยกตัวออกจากการเรียนรู้และโรงเรียน ไม่มีความผูกพันกับการเรียน และ โรงเรียน คิดจะลาออกจากโรงเรียน

1.2 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) หมายถึง การที่นักเรียนขาดความตั้งใจที่จะพยายาม ขาดพลัง หรือความพยายามที่จะทำสิ่ง ต่าง ๆ ระบุว่าตนเองไม่สามารถจะสร้างพลัง หรือขาดความอดทนที่จะทำงานด้านวิชาการให้สำเร็จ ขาดกำลังใจที่จะทำงานวิชาการให้สำเร็จ ไม่รู้ว่าความต้องการที่ได้จากการเรียนคืออะไร ทำให้เกิด ความเบื่อหน่าย ท้อแท้ เกิดการแยกตัวออกจากงานวิชาการ

1.3 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value of Task) หมายถึง การที่นักเรียนไม่ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้ ไม่ให้คุณค่าแก่การเรียนรู้ และกิจกรรมทาง วิชาการ คิดว่ากิจกรรมทางวิชาการไม่ใช่สิ่งสำคัญของชีวิต การเรียนไม่มีความหมายต่อชีวิต มอง ไม่เห็นคุณประโยชน์ของการเรียน ไม่เห็นประโยชน์ของกิจกรรมทางวิชาการ ทำให้นักเรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียน เกิดความกดดันเมื่อต้องทำกิจกรรมทางวิชาการ เป็นเหตุให้หลีกเลี่ยงงาน

1.4 การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics) หมายถึง งานหรือวิชาการที่ได้รับ หรือกิจกรรมที่ได้รับเป็นงานที่ไม่น่าสนใจ น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซาก จำเจ มีกฎเกณฑ์มากมาย เป็นงานที่ยากหรือง่ายเกินไป ไม่เหมาะสมกับวัย ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ ของวิชาที่เรียน จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากทำงาน ทิ้งงาน และหนีเรียน

2. องค์ประกอบการขาดแรงจูงใจทางวิชาการ หมายถึง ตัวแปรแฝงการขาดแรงจูงใจ ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนามาจากการรวมตัวแปรสังเกตได้และ ถ่วงน้ำหนักตัวแปรแต่ละตัวด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 5

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องกับโมเดลการวิจัย โดยการตรวจสอบ ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลองค์ประกอบ

5. การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพหุ (Multiple Sample or Multi-Group Analysis) หมายถึงการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับกรณีที่มีกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม เพื่อ ตรวจสอบว่าโมเดลกรอบแนวคิดที่นักวิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎีนั้น สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มหรือไม่

6. ข้อมูลเชิงประจักษ์ หมายถึง ข้อมูลที่เก็บจากแหล่งข้อมูลโดยตรงหรือจากประสบการณ์ ไม่ใช่ข้อมูลที่ได้จากการนึกคิดหรือสมมติขึ้น โดยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปร การขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 5